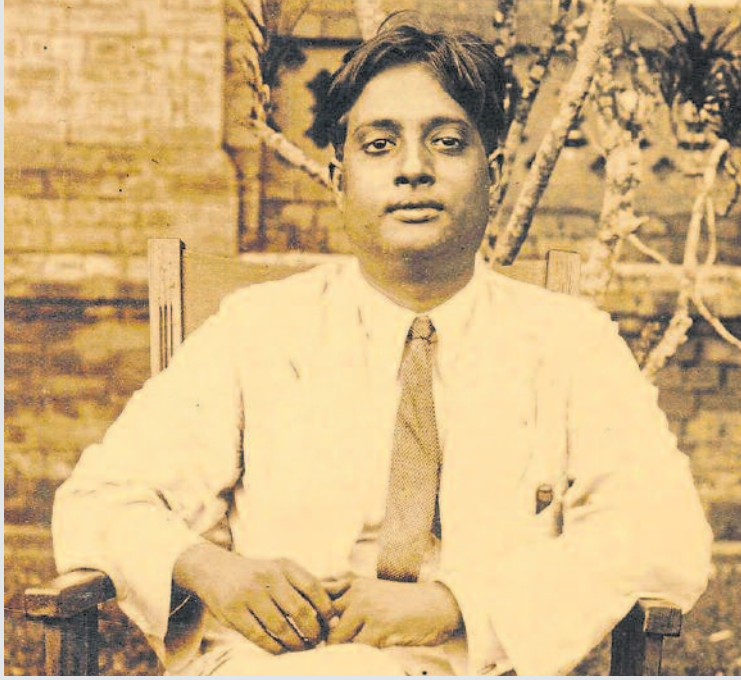

ವಿನೂತನ ಚಿಂತನೆಯ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಸತ್ಯೇಂದ್ರನಾಥ ಬೋಸ್

ದೇವಕಣದ ಪಿತಾಮಹ

ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ 'ಬೋಸ್ - ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್' ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಸತ್ಯೇಂದ್ರನಾಥ ಬೋಸ್ ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಜ್ಞಾನಿ. ಜನವರಿ 1 ಅವರ ಜನ್ಮ ದಿನ. ಭಾರತದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಈ ಪ್ರತಿಭೆ ಜನಿಸಿ 125 ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಒಂದು ಆಪ್ತ ನೆನಪು.

■ ಗುರುರಾಜ್ ದಾವಣಗೆರೆ

1947ರ ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ಒಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. ಸ್ಥಳ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಸೈನ್ಸ್, ಕಾಲೇಜು, ಕೋಲ್ಕತ್ತಾ. ಕೋಟುಧಾರಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರು ಸ್ವಾಘರೂಮಿಗೆ ಅವಸರವಸರವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜುಬ್ಬಾಧಾರಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ 'ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮೀಟಿಂಗ್ ನೆನಪಿದೆಯಲ್ಲವೇ?' ಎಂದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಜುಬ್ಬಾಧಾರಿ ವ್ಯಕ್ತಿ 'ಮೀಟಿಂಗ್ ಹಾಗಿರಲಿ. ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ಈತ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೊಳಲು ನುಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಾಗ ಬಿಹಾಗ್ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟ. ನೀವೂ ಕೇಳುತ್ತೀರೇನು?' ಎಂದು ಕೋಟುಧಾರಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಕೊಳಲು ವಾದಕ ಹಾಗೂ ಜುಬ್ಬಾಧಾರಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದ ಕೋಟುಧಾರಿ ತುರ್ತಾಗಿ

ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರನಡೆದು ಮೀಟಿಂಗ್ ನಡೆಯಲಿದ್ದ ಕೋಣೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ತಯಾರಿಯನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯ ನಂತರ ಮೀಟಿಂಗ್ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಜುಬ್ಬಾಧಾರಿ ಮೀಟಿಂಗ್ ಗೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸ್ವಾಘರೂಮಿನಿಂದ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದ ಕೊಳಲಿನ ನಾದ ಮೀಟಿಂಗ್ ನ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಸಾಗಿ, ಅದು ಮುಗಿದ ನಂತರವೂ ಮುಂದುವರಿದಿತ್ತು. ಕೊಳಲಿನ ನಾದದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತು ಸಭೆಗೆ ಹಾಜರಾಗದ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ, ಭಾರತ ಕಂಡ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಸತ್ಯೇಂದ್ರನಾಥ ಬೋಸ್. ಅವರನ್ನು ಮೀಟಿಂಗ್ ಗೆ ಕರೆಯಲು ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮೇಘನಾದ ಸಹಾ.

ಮೇಲಿನ ಘಟನೆ, ಕ್ವಾಂಟಂ ಫಿಸಿಕ್ಸ್ ನ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಹುಡುಕಿ, ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ ರಿಂದ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಗಳಿಸಿ ಮುಂದೆ ಅವರೊಟ್ಟಿಗೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಬೋಸ್ -ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಸತ್ಯೇಂದ್ರನಾಥ ಬೋಸ್ ರ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ಒಂದು ಮುಖವನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅಪಾರ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಹಾಸ್ಯಭರಿತ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ, ವಿಲಕ್ಷಣ ಉಡುಪು ಮತ್ತು ಬಿಗುಮಾನವಿಲ್ಲದ ಸರಳ ಜೀವನಶೈಲಿಯಿಂದಾಗಿ ಜೀವಿತಕಾಲದಲ್ಲೇ ದಂತಕಥೆಯಾಗಿದ್ದ ಬೋಸ್ ಜನಿಸಿದ್ದು 1894ರ ಜನವರಿ 1ರಂದು.

ಬೋಸ್-ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ ಸಂಖ್ಯಾ ವಿಜ್ಞಾನ

ಬೋಸ್ ರ ಮೊದಲ ಸಂಶೋಧನೆ